

متن پرسش

عرض سلام و ادب: متن زیر برگرفته از سخنرانی حضرت آیت‌الله مصباح یزدی در جمع اساتید مراکز آموزش عالی قم در تاریخ ۱۳۹۱/۰۲/۲۱. هست و سوالی برای بنده ایجاد کرده که مرحوم استاد با استناد به چه دلیل و توضیحی می‌فرمایند که می‌شود از گفته های فروید درباره ضمیر ناخودآگاه فهمید که وجود ناخودآگاه متکی به وجود روح است و اصالتا ناخودآگاه مربوط به روح است و نه روان یا جسم! این مسئله برای بنده بسیار مهم است من دانشجوی روان‌پرستاری هستم و دائما با این گذاره ها درگیر هستم اگر اثبات شود که واقعا ضمیر unconscious به روح بازمی‌گردد خیلی مطالب باید تجدید نظر شوند. متشکر واقعا اما گفته های آیت الله مصباح: در روان‌شناسی و علوم دیگر مکاتبی هم هست که بر اساس آنها، روح هم واقعیتی دارد، خواه در این صدد برآمده و تصریح کرده باشند، یا لازمه حرف‌هایشان این باشد. حالا این خیلی گفتنی نیست و شاید هم از این حرف سوء استفاده بشود که بعضی از نظریات فروید ناخودآگاه بر پذیرفتن وجود روح مستقل از بدن مبتنی است، هرچند من تصریحی از خودش ندیده‌ام؛ این مسأله، فلسفی است و در روانکاوی مطرح نمی‌شود، اما بعضی از نظریات را اگر تحلیل فلسفی کنیم، بر اصل وجود روح مستقل از بدن مبتنی است.»

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: با توجه به این‌که فروید بی‌ارتباط با نگاه هایدگر به انسان نیست، و در هایدگر، انسان به عنوان دازاین، امری است گشوده نسبت به وجود، می‌توان فروید را با قرائتی غیر از قرائت روان‌شناسانه دنبال کرد از آن جهت که علم روان‌شناسی نظر به عکس‌العمل‌هایی در انسان دارد که از طریق جسم ظهور می‌کند ولی روح، امری است وجودی که در نزد خود مستقر است که البته بحث آن مفصل است. از آن جهت که پرسش از «وجود»، پرسشی است که باید همواره گشوده بماند، بدون آن‌که از چیستی آن سؤال شود، همان‌طور که گل سرخ بدون چرا است، می‌شکفتد چون می‌شکفتد. وجود نیز چون وجود است، حاضر است و وجود دارد، امری که اندیشه اصالت‌دادن به وجود، متذکر آن است. موفق باشید